

ഹരിതക്കേരളം മിഷൻ

ആരോഗ്യ രക്ഷയ്ക്ക് മാലിന്യമുക്ത പരിസരം

പെൻസിൽ

കുട്ടികളുടെ അവധിക്കാല ക്യാമ്പ്
റിസോഴ്സ് പ്രേശൻസിമാർക്കൂളൈ കൈപ്പുസ്തകം

പെൻസിൽ

കുട്ടികളുടെ അവധിക്കാല ക്യാമ്പ്

ഹരിതകേരളം മിഷൻ, കുടുംബഗ്രേ മിഷൻ, ആരോഗ്യവകുപ്പ്, കില, ശുചിത്വമിഷൻ, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ 2019-ലെ മധ്യവേന്റെ വികാലത്ത് പെൻസിൽ എന്ന പേരിൽ ദിവിന ക്യാമ്പുകൾ നടത്തുകയാണ്. 2018-ലെ അവധിക്കാലത്ത് നടത്തിയ ജാഗ്രതാസ്വത്തിന്റെ തുടർച്ചയായാണ് പെൻസിൽ ക്യാമ്പുകൾ വിഭാവനം ചെയ്തിട്ടുള്ളത്.

പ്രകൃതി സ്വാദും വസ്തുകൾ കൊണ്ട് നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതാണ് എന്നതും പുറഞ്ഞമായും ഉപയോഗിച്ച് തീർക്കാം എന്നതുമാണ് പെൻസിലിന്റെ സവിശേഷത. മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് കുറയ്ക്കുകയും പരിസ്ഥിതി സ്വാദും വസ്തുകൾ കുടുതലായി ഉപയോഗിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ശീലം വളർത്താൻ ലക്ഷ്യമിട്ടുള്ള ക്യാമ്പിന് പെൻസിൽ എന്ന പേരിട്ട് അതിനാലാണ്.

പെൻസിൽ ക്യാമ്പ് - ലക്ഷ്യങ്ങൾ

1. മാലിന്യങ്ങളെ തരം തിരിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയും പ്രാധാന്യവും കുട്ടികളുടെ അനുഭവമാക്കി മാറ്റുക.
2. പാഴ് വസ്തുകൾ മാലിന്യമായി മാറുന്ന സാഹചര്യം സംബന്ധിച്ച് കുട്ടികളിൽ അവബോധം സൃഷ്ടിക്കുക.
3. മാലിന്യങ്ങളുടെ അളവ് കുറയ്ക്കൽ, പുനരുപയോഗ സാധ്യതകൾ പരമാവധി പ്രയോജനപ്പെടുത്തൽ എന്നീ ആശയങ്ങൾ കുട്ടികളിൽ എത്തിക്കുക.
4. മാലിന്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിവിധതരം നിയമലംഘനങ്ങളേയും അവയ്ക്ക് ലഭിക്കാവുന്ന ശിക്ഷകളേയും കുറിച്ച് കുട്ടികളിൽ ധാരണ വളർത്തുകയും നിയമ ലംഘനങ്ങൾക്കെതിരെ പ്രതികരിക്കാനുള്ള ശേഷി വളർത്തുകയും ചെയ്യുക.
5. അശ്വഭയാടയുള്ളതും അശാന്തതീയവുമായ മാലിന്യ പരിപാലനം സൃഷ്ടിക്കുന്ന ആരോഗ്യ-പാരിസ്ഥിതിക പ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ച് കുട്ടികളിൽ അവബോധം സൃഷ്ടിക്കുക.
6. പരിസ്ഥിതി സ്വാദും വസ്തുകൾ ഉപയോഗിക്കുന്ന ശീലം വളർത്തുക.

ക്യാമ്പ് നടത്തിപ്പ് സമീപനം

പ്രവർത്തനാധിഷ്ഠിതമായാണ് പെൻസിൽ ക്യാമ്പുകൾ വിഭാവനം ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. പ്രസംഗങ്ങളും വിവരണാത്മകമായ ക്ലാസ്സുകളും പരമാ വധി ഒഴിവാക്കുന്ന റീതിയിലാണ് ക്യാമ്പ് നടത്തേണ്ടത്. സംസ്ഥാനതലം മുതൽ സ്കോക്ക് തലം വരെ നടത്തുന്ന പരിശീലന പരിപാടികളിലും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനതലത്തിൽ നടത്തുന്ന മെറ്റേഴ്സ് ക്യാമ്പി ലും നടത്തുന്ന റിസോഴ്സ് പേഴ്സൺമാർക്കറ്റും മെറ്റേഴ്സ് ടീമിനും പരിശീലനം നൽകും. ഈ പരിശീലന പരിപാടികളിൽ പൂർണ്ണമായി പങ്കെടുത്തവർ മാത്രമേ ക്യാമ്പുകൾ നടത്താവു. 6, 7, 8, 9 ക്ലാസ്സുകളിലെ കൂട്ടികളെയാണ് പെൻസിൽ ക്യാമ്പുകളിൽ പങ്കെടുപ്പിക്കേണ്ടത്. എല്ലാ ശ്രാമപരമായത്ത്/നഗരസഭാ വാർഡുകളിലും പെൻസിൽ ക്യാമ്പുകൾ നടത്തണം. കൂടുംബവർഗ്ഗി ബാലസഭാംഗങ്ങൾ ആണ് ക്യാമ്പുകളിൽ പങ്കെടുക്കേണ്ടത്. 50-60 കൂട്ടി കളാണ് ഒരു വാർഡിലെ ക്യാമ്പിൽ പങ്കെടുക്കുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്. ക്യാമ്പിന് ഒപ്പചാരികമായ ഉദ്ഘാടനം ആവശ്യമില്ല. കൂട്ടികളുടെ മണ്ഡലം രൂക്കെൽ പ്രവർത്തനം തന്നെ ഉദ്ഘാടനമായി മാറ്റണം. സമാപന സമേളനം കഴിയുന്നിടത്തോളം ജനപ്രതിനിധികളെ ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി നടത്തണം. കൂട്ടികൾ തയ്യാറാക്കുന്ന നിവേദനങ്ങൾ കൈമാറുകയും ചെയ്യണം.

ക്യാമ്പ് സംഖ്യാടണം

ഓരോ വാർഡിലും ലഭ്യമായ സ്കൂളുകൾ, അക്കണവാടികൾ, പൊതു സ്ഥാപനങ്ങളിലെ ഹാളുകൾ, വാടക നൽകാതെ ലഭിക്കുന്ന മറ്റ് ഹാളുകൾ തുടങ്ങിയവയിൽ അനുയോജ്യമായ ഒരു സ്ഥലത്താണ് പെൻസിൽ ക്യാമ്പ് നടത്തേണ്ടത്. പരിശീലന പരിപാടികളുടെ ചെലവുകൾ കില വഹിക്കും. പെൻസിൽ ക്യാമ്പുകളുടെ ചെലവുകൾ പ്രധാനമായും പ്രാദേശിക വിഭവ സമാഹരണത്തിലും നിർവ്വഹിക്കേണ്ടത്. സ്വച്ഛഭാരത ഫൌണ്ടേഷൻ എ.എ.എസി. വിഹിതവും, വാർഡിലെ ശുചീകരണത്തിന് അനുവദിച്ചിട്ടുള്ള തുകയിൽ നിന്നുള്ള വിഹിതവും അനുമതി ഉത്തരവുകൾക്ക് വിധേയമായി ചെലവഴിക്കാവുന്നതാണ്. ചക്ര, മാങ്ങ എന്നിവ ധാരാളം ലഭിക്കുന്ന കാലമായതിനാൽ അവ ഉശ്രേഷ്ടുത്തി തയ്യാറാക്കുന്ന നാടൻ വിഭവങ്ങളാണ് കൂട്ടികൾക്ക് ഭക്ഷണമായി നൽകേണ്ടത്. രക്ഷാകർത്താക്കളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ഭക്ഷണം തയ്യാറാക്കി നൽകണം.

കൂടുംബവർഗ്ഗി റിസോഴ്സ് പേഴ്സൺമാരും മെറ്റേഴ്സ് ആണ് വാർഡുകളിൽ പെൻസിൽ ക്യാമ്പുകൾക്ക് നേതൃത്വം നൽകേണ്ടത്.

അഖ്യാപകർ/റിടയേർവ്വ് അഖ്യാപകർ എന്നിവരുടെ സേവനം തേടാം. പകേശ അവർ ഷ്ടോക്ക് തലത്തിലോ ജില്ലാതലത്തിലോ പരിശീലന പരിപാടികളിൽ പുർണ്ണമായി പങ്കെടുത്തവരാണെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തണം. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിലെ ആരോഗ്യ-വിദ്യാഭ്യാസ സ്കാൾസിംഗ് കമ്മിറ്റിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ വാർധ്യത്തിലെ ക്യാമ്പുകൾ ആസൃതണം ചെയ്യണം.

2019 മെയ് 5 നും 20 നും ഇടയിലാണ് വാർധ്യത്തിലെ പെൻസിൽ ക്യാമ്പുകൾ നടത്തേണ്ടത്. ക്യാമ്പുകളിൽ പങ്കെടുക്കുന്ന കുട്ടികളെ വാർധിക്കേണ്ട ശുചിത്വ അംബാസിഡ്മാരാക്കുന്ന തുടർ പ്രവർത്തനം ആസൃതണം ചെയ്യണം. പെൻസിൽ ക്യാമ്പുകളുടെ തുടർ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ബാലസംഭയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നടക്കുന്നു എന്ന് കുടുംബശ്രീ ബാലസഭാ കമ്മിറ്റിനർ ഉറപ്പുവരുത്തണം.

പുർണ്ണമായും ശ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ പാലിച്ചായിരിക്കണം ക്യാമ്പ് സാലടിപ്പിക്കേണ്ടത്.

പരിശീലനങ്ങൾ

1. സംസ്ഥാനതലം	-	2019 ഏപ്രിൽ 10, 11 - SHSRC, തെക്കാട്, തിരുവനന്തപുരം
കുടുംബശ്രീ	-	$4 \times 14 = 56$ (എല്ലാ ജില്ലകളിൽ നിന്നും 2 പേര് വീതം)
കില	-	$2 \times 14 = 28$ (എല്ലാ ജില്ലകളിൽ നിന്നും 2 പേര് വീതം)
ഹരിതക്കേരളം മിഷൻ -	-	$2 \times 14 = 28$ (എല്ലാ ജില്ലകളിൽ നിന്നും 2 പേര് വീതം)
ആരക	-	112
2. ജില്ലാതലം	-	2019 ഏപ്രിൽ 25 മുതൽ 30 വരെ (ജില്ലാ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ)
ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിൽ നിന്ന് 2 പേര് വീതം	-	$941 \times 2 = 1882$
മുനിസിപ്പാലിറ്റികളിൽ നിന്ന് 3 പേര് വീതം	-	$87 \times 3 = 261$
കോർപ്പറേഷനുകളിൽ നിന്ന് 5 പേര് വീതം	-	$6 \times 5 = 30$
ആരക	-	2173

3. ബ്രോക്കറ്റല പരിശീലനം - 2019 ഏപ്രിൽ 29 മുതൽ മെയ് 2
വരെ (ബ്രോക്ക് കേസൈളിൽ)

ഓരോ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് വാർഡിൽ നിന്നും 2 പേര് വീതം- 2 x 15962
=31924

മുനിസിപ്പാലിറ്റി വാർഡിൽ നിന്നും 3 പേര് വീതം - 3 x 3113 = 9339
കോർപ്പറേഷൻ വാർഡിൽ നിന്നും 5 പേര് വീതം - 5 x 414 = 2070
ആകെ - 43333

4. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനതല മെന്റേഴ്സ് ശില്പശാല (എക്ടിനം)
- 2019 മെയ് 2 മുതൽ 5 വരെ (തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപന കേസൈളിൽ)

ഓരോ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് വാർഡിൽ നിന്നും 5 പേര് വീതം - 5 x 15962 =
79810

ഓരോ മുനിസിപ്പാലിറ്റി വാർഡിൽ നിന്നും 5 പേര് വീതം - 5 x 3113
= 15565

ഓരോ കോർപ്പറേഷൻ വാർഡിൽ നിന്നും 5 പേര് വീതം - 5 x 414 = 2070
ആകെ - 97445

മുന്നൊരുക്കങ്ങൾ

1. 6,7,8,9 കൂസുകളിലെ കുട്ടികളെയാണ് കൂദാശിൽ പങ്കെടുപ്പിക്കേണ്ടത്. ഓരോ വാർഡിലേയും ബാലസഭാംഗങ്ങളിൽ നിന്നും ഈ പ്രായ പരിധിയിൽ വരുന്ന കുട്ടികളെ (12 മുതൽ 15 വരെ പ്രായം) മുൻകൂട്ടിക്കണ്ണത്തി കൂദാശിലേയ്ക്ക് ഉറപ്പാക്കണം. പങ്കെടുക്കുന്ന കുട്ടികൾ 2 ദിവസവും ആദ്യവസാനം കൂദാശിൽ പങ്കെടുക്കും എന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തണം.
2. വാർഡിലെ അയൽക്കൂട് അംഗങ്ങളിൽ തയ്യൽ അറിയാവുന്ന രണ്ടോ മൂന്നോ പേരെ കണ്ണാട്ടി കൂദാശ നടക്കുന്ന സ്ഥലത്ത് അവരുടെ സേവനം ഉറപ്പാക്കണം.
3. കുട്ടികൾ കൊണ്ടുവരുന്ന പഴയ തുണികൾ ഉപയോഗിച്ച് സമീകൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള വസ്തുകൾ ഉണ്ടാക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ തയ്യൽ മെഷീനുകൾ കൂദാശ സ്ഥലത്ത് ഒരുക്കണം.
4. കുട്ടികൾക്ക് നൽകാനുള്ള ബാധ്യജ്ഞ തയ്യാറാക്കി വയ്ക്കണം. ആലില, പ്ലാവില, പഴയതുണികൾ ഒരുച്ചുചേർത്തത് എനിവ ആകാം.

- ജേവ് അജേവ് പാഴ് വസ്തുകൾ (കൗതുക വസ്തുകൾ ഉണ്ടാക്കാൻ അനുയോജ്യമായവ) കൂബ്യ സ്ഥലത്ത് ലഭ്യമാക്കണം. പഴയ തുണികൾ വിവിധരം പ്ലാറ്റിക്, കടലാസ്, കാർഡ് ബോർഡ് തടികൾ ഷണങ്ങൾ, ചിരട്ട തുടങ്ങി വ്യത്യസ്ത വസ്തുകൾ ഉണ്ടാവണം.
- കൂട്ടികൾക്ക് നൽകാനുള്ള a) പഴം/മാഞ്ച/ഓറഞ്ച് b) മിംബാ
- കൂട്ടികൾക്ക് എഴുതാനുള്ള ബുക്ക്, പെൻസിൽ/പേന എന്നിവ നൽകാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നവെങ്കിൽ അവ
- കൂട്ടികളോടൊപ്പം ഭവന സന്ദർശനത്തിന് പോകുന്നോൾ സഹായിക്കാനുള്ള അധികാരികൾ
- Mentors Team (പഞ്ചായത്ത്/നഗരസഭ തലത്തിൽ ഒരു ദിവസത്തെ പ്രത്യേക കൂബ്യ നടത്തി മെരേഞ്ഞ് സ്കീമിനെ തയ്യാറാക്കണം).
- ജേവ് അജേവ് മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതിനുള്ള പെട്ടികൾ (കാർഡ് ബോർഡ് കൊണ്ടുള്ള പെട്ടികളിൽ തുണി ഒടിച്ച് എടുത്താൽ മതിയാവും). ജേവ് മാലിന്യം അജേവ് മാലിന്യം എന്നിവ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കണം.
- കൂട്ടികൾക്ക് ഭക്ഷണം നൽകാനുള്ള ക്രമീകരണങ്ങൾ.
- ചാർട്ട് പേപ്പർ, മാർക്കറ്റ് പെൻ, കത്രിക, പശ, പേപ്പർ, നൃസ് പേപ്പർ (50 ഹിംഗ്)
- ഗ്രൂംസ് (എല്ലാ ശുപ്പിനും ഉപയോഗിക്കാൻ)
- എം.സി.എഫിൽ നിന്നും കുറച്ച് വസ്തുകൾ കൂടി കൂട്ടികൾ ശേഖരിക്കുന്ന അജേവ് മാലിന്യങ്ങളോടൊപ്പം ചേർക്കാൻ കരുതണം. വ്യത്യസ്ത സാധനങ്ങളാകാൻ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കണം.

കൂബ്യ പ്രവർത്തനങ്ങൾ

ഒന്നാം ദിവസം

രജിസ്ട്രേഷൻ: റാവിലെ 9.30 ന് ആരംഭിക്കണം (ആലിലയോ, പ്ലാവിലയോ, കുതുമേന്താലയോ ബാധ്യജായി നൽകാം).

കുടുംബസ്വരൂപി നിർമ്മിച്ച തുണിബാഗ് രജിസ്ട്രേഷൻ സമയത്ത് നൽകാം.

പ്രവർത്തനം 1.

മന്തുരുക്കൽ (Ice breaking)

ലക്ഷ്യം

- കൂട്ടികളുടെ സഭാക്കന്മാർക്ക് മാറ്റൽ.
- ഉപയോഗമുള്ള വസ്തുക്കളെ മാലിന്യമാക്കുന്നത് നമ്മുടെ പ്രവൃ

തിരിച്ചറിവ് പകരൽ

3. പാശ് വസ്തുക്കളെ കൃത്യമായി ശേഖരിച്ച് തരം തിരിച്ച് സുക്ഷിച്ചാൽ മലിനീകരണ പ്രശ്നം ഒഴിവാക്കാൻ കഴിയും എന്ന സന്ദേശം നൽകൽ.
- പെൻസിൽ ക്യാമ്പിനെപ്പറ്റി ചെറു വിവരങ്ങം നൽകിയശേഷം എല്ലാവരും ചേർന്ന ക്യാമ്പ് ഗീതം ആലപിക്കുന്നു. തുടർന്ന് എല്ലാവർക്കും ഒരു ശീറ്റ് നൂസ് പേപ്പർ നൽകുക. പേപ്പർ നടുവിലൂടെ കുത്തനെന ആദ്യം മടക്കുക. വിണ്ണും നീളത്തിൽ മടക്കുക. മുന്നാമത്തും ആവർത്തിക്കുക. തുടർന്ന് പേപ്പർ നിവർത്തി മടക്കുകൾ കാണിക്കുന്ന നടുവിലൂടെയുള്ള ആദ്യമടക്കി ലുംടെ പേപ്പർ കീറുക. ഇതുപോലെ എല്ലാ മടക്കുകളിലൂടെയും താഴോട് കീറുക. തുടർന്ന് ചെറു കഷണങ്ങളായി കീറിയെടുക്കുക. കീറുന്നോൾ പറയേണ്ടത്.

വലിയൊരു പത്രം

നെടുകെ കീറി

പാതകിരി

പകുതികിരി

കണ്ണം കണ്ണം

തുണ്ണം തുണ്ണം

തുണ്ണം തുണ്ണം

കണ്ണം കണ്ണം

പിച്ചികിരി

പാറിയെറിഞ്ഞാൽ

കീറുകളെത്ര? തുണ്ണുകളെത്ര?

ആകാശത്ത് തുഡികളെത്ര?

(എല്ലാവരും ഒരുമിച്ച് പേപ്പർ കഷണങ്ങൾ മുകളിലേയ്ക്ക് എറിയുന്നു. പേപ്പർ തുണ്ണുകളായി മേലോട്ടറിഞ്ഞാൽ പരിസരം മുഴുവൻ വൃത്തിക്കേ ചായല്ലോ. അപ്പോൾ ഒരുമിച്ച് പാടാം)

നോക്കു നോക്കു കുട്ടികളേ

ചപ്പിം ചവറും കണ്ണില്ലെ

പരിസരമിങ്ങെന ആയോലോ

പകരും പലവിധ രോഗങ്ങൾ

ചപ്പും ചവറും എടുക്കുക നാം
 കുഴികളിലാകി മുടുക നാം
 എന്താരു ഒഗ്രിയതായിട്ടും
 നിന്യുനില്ല സന്തോഷം
 ചപ്പുചവറുകൾ പെറുകിക്കുടി കൊടുത്തിലേക്ക് മാറ്റുന്നു.

പ്രവർത്തനം - 2

ജൈവ-അഞ്ചൈവ മാലിന്യം ഉണ്ടാക്കൽ

ലക്ഷ്യം

1. കുട്ടികൾ ജൈവ-അഞ്ചൈവ മാലിന്യം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നത് എങ്ങനെയെന്ന് നിരീക്ഷിക്കൽ
2. ജൈവ-അഞ്ചൈവ മാലിന്യങ്ങൾ തരംതിരിച്ച് ശേഖരിക്കുന്ന ശൈലം വർക്കരണത്തിലേക്ക് നയിക്കൽ.

മന്ത്രാരുക്കൽ പ്രവർത്തനത്തിന് ശേഷം കുട്ടികൾക്ക് മിംബായിയും പഴം, ഓറഞ്ച്, മാങ്ക എന്നിവയിൽ എത്തെങ്കിലും ഒന്നും നൽകണം. (ജൈവ മാലിന്യങ്ങളും അഞ്ചൈവ മാലിന്യങ്ങളും ഉണ്ടാക്കുന്ന രണ്ട് ഇനങ്ങൾ ഉണ്ടാവണം) അവ കഴിച്ചതിനു ശേഷമുള്ള അവശിഷ്ടങ്ങൾ (മിംബായിക്കെടലാസ്, ഓറഞ്ച്രോട്ട്, പഴത്താലി മുതലായവ) എങ്ങനെ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു വെന്ന് മെറ്റേഴ്സ് നിരീക്ഷിക്കണം. കൂനപ് നടക്കുന്ന സഹായത്ത് കാർഡ് ബോർഡ് കൊണ്ട് നിർമ്മിച്ച രണ്ട് പെട്ടികൾ വെച്ചിട്ടുണ്ടാവണം.

പ്രവർത്തനം - 3

ഗൃഹ്യ തിരിക്കൽ

ലക്ഷ്യം

1. സംഘപ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് അനുയോജ്യമായ ഗൃഹ്യകളാക്കൽ

ഇത് മാനസികാലമാണല്ലോ. വൈലോപ്പിള്ളിയുടെ മാനസം എന്ന കവിതയുടെ നാലോ എട്ടോ വരികൾ പാടുക. കുട്ടികളെക്കൊണ്ട് പാടിക്കുന്നു. ഇഷ്ടപ്പെട്ട വരികൾ പാടിക്കുന്നു. തുടർന്ന് മാങ്ങയുണ്ടാക്കണമെങ്കിൽ മാനു ഉണ്ടാക്കണമെന്ന് പറയിക്കുന്നു. മാവ് പുത്തു എന്ന് ചേർന്ന് പറയിക്കുന്നു. മാവ്-പുത്തു എന്നതിലെ അക്ഷരങ്ങൾ മ, വ, പ, ത വരുന്ന നാല് ഗൃഹ്യ ഉണ്ടാക്കുന്നു.

പ്രവർത്തനം - 4

തരം തിരിക്കൽ

ലക്ഷ്യം

1. ചുറ്റിനും കാണുന്ന പാഴ് വസ്തുക്കളെ തിരിച്ചറിയൽ
2. പാഴ് വസ്തുക്കളെ തരം തിരിക്കാനുള്ള ശേഷി വളർത്തൽ
3. പാഴ് വസ്തുക്കളെ പ്രയോജനപ്രദമായ വസ്തുക്കളാക്കി മാറ്റുന്ന അനുഭവം പകരൽ

4 ശുപ്പുകളേയും പാഴ് വസ്തുക്കൾ ശേഖരിക്കുന്നതിനായി കൃബി നടക്കുന്ന സഹായത്തിന്റെ പരിസര പ്രദേശങ്ങളിലേയ്ക്ക് നയിക്കുന്നു. മെന്ദ്രേഴ്സും കുടുംബഗ്രാമ പ്രവർത്തകരും ടീമുകൾക്ക് വഴികാട്ടാൻ ഒപ്പും ഉണ്ടാക്കണം. പരിസരത്തുനിന്ന് ശേഖരിച്ച പാഴ് വസ്തുക്കൾ ഓരോ ശുപ്പും ഓരോ സ്ഥലത്ത് കൂട്ടിയിടുന്നു. ആദ്യം ഈ മാലിന്യങ്ങളെ തരംതിരിക്കാൻ നിർദ്ദേശിക്കാം. എത്ര രീതിയിലും തരംതിരിക്കാം. (ജൈവം-അജൈവം, കട്ടിയുള്ളവ, കട്ടി കുറഞ്ഞവ, ഉപയോഗക്രമം അനുസരിച്ച് .....തുടങ്ങി കൂട്ടിക്കൾക്ക് ഇഷ്ടപ്പെട്ട രീതിയിൽ തരം തിരിക്കേണ്ട.) തരംതിരിക്കൽ വിശദീകരിക്കാൻ സമയം നൽകണം. തുടർന്ന് അവ ഉപയോഗിച്ച് കൗതുക വസ്തുക്കൾ ഉണ്ടാക്കാം.

ശുപ്പിനോട് ചോദിക്കേണ്ട ചോദ്യങ്ങൾ

1. ഇതിൽ ഏതാണ് അജൈവ പാഴ് വസ്തുക്കൾ.
2. ഇതിൽ ജൈവ വസ്തുക്കൾ ഏതെല്ലാമാണ്.

ജൈവം-ഭക്ഷണാവശിഷ്ടം, വിസർജ്യവസ്തുക്കൾ, പാഴിലകൾ, ചണ്ടികൾ, മൃതാവശിഷ്ടങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ.

അജൈവം-പ്ലാറ്റിക്, ചില്ല്, ലെതർ, റെക്സിൻ, തെർമോക്രോൾ തുടങ്ങിയവ.

അജൈവ സാധനങ്ങൾ കൂടിക്കിടക്കുന്നോൾ അതിന് വിലയില്ല. എന്നാൽ അത് തരംതിരിച്ച് പ്രത്യേകമായി മാറുന്നോൾ ഓരോനിനും വിലക്കിടുന്നു. അതുപയോഗിച്ച് പുതിയ സാധനങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നു. മുൻകാലത്ത് ജൈവവസ്തുക്കൾ മണ്ണിലിട്ടുമായിരുന്നു. അപ്പോൾ അത് വിലാടിച്ചു മണ്ണായി ചേർന്ന് നല്ല വളമായി മാറുമായിരുന്നു. എന്നാലിപ്പോൾ നമുക്ക് സ്ഥലം കുറവാണ്. അതുകൊണ്ട് മണ്ണിലെവിയാൻ കഴിയുന്നില്ല എന്നീ

ആശയങ്ങൾ ചോദ്യങ്ങളിലും വിശദീകരണങ്ങളിലും കൂട്ടിക്കളിൽ എത്തിക്കുന്നു. (എ.സി.എഫിൽ നിന്നോ മറ്റൊരു മുൻകൂട്ടി കൊണ്ടുവന്ന് കരുതിവച്ചിട്ടുള്ള വൃത്തിയാക്കിയ വിവിധതരം അജൈവ പാഴ് വസ്തുകൾ കൂട്ടിക്കർക്ക് തരം തിരികലിന്നും കൗതുക വസ്തുകളുടെ നിർമ്മാണത്തിനും ലഭ്യമാക്കാവുന്നതാണ്.)

പ്രവർത്തനം - 5

ഇംഗ്ലാം നൽകലും സംഘാലാപനവും

ലക്ഷ്യം

1. സംഘ പ്രവർത്തന ശീലം വളർത്തൽ
2. ആത്മവിശ്വാസം വളർത്തൽ
3. പാരിസ്ഥിതിക അവബോധം സൃഷ്ടിക്കൽ

ചുവടെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന വരികൾ 4 ശുപ്പുകൾക്കും നൽകുന്നു. ഓരോ ശുപ്പും വരികൾ അവർക്ക് ഇഷ്ടപ്പെട്ട രീതിയിൽ ഇംഗ്ലാം നൽകി അവതരിപ്പിക്കുന്നു.

രഹതരി ചെറുതരി പലതരി ചേർന്നാൽ

രഹു മല വലിയ മല

രഹു പുഴ ചെറുപുഴ

പലപുഴ ചേർന്നാൽ

രഹു കടൽ വലിയ കടൽ

മലയും പുഴയും കടലും കായലും -

മെന്നും നിൽക്കേണ്ട

വിഷമയമാകാതവരെ കാക്കുക

നമ്മൾക്കാവശ്യം

പ്രവർത്തനം - 6

കൈഞ്ഞ മാലിന്യം കുറയ്ക്കലും കൈകാര്യം ചെയ്യലും

ലക്ഷ്യം

1. ജൈവമാലിന്യങ്ങളുടെ അളവ് കുറയ്ക്കൽ ശീലമാക്കുന്നു.
2. ജൈവമാലിന്യ സംസ്കരണ രീതികൾ പരിചയപ്പെടുന്നു.

കൈഞ്ഞം കഴിക്കുന്നോൾ പാഴാക്കാതെ നോക്കണമെന്നും കുറഞ്ഞ അളവിൽ ഉണ്ടാകുന്ന കൈഞ്ഞ മാലിന്യത്തെ ശരിയായി സംസ്കരിക്കേ

ഒരു എങ്ങനെയെന്നും മനസിലാക്കിക്കൊടുക്കുന്നതിനുള്ള അവതരണം നടത്തണം. തുടർന്ന് ഉച്ചക്കേഷണത്തിന് പിരിയണം. ഉച്ചക്കേഷണം കഴിക്കു സോൾ ഭക്ഷണം പാശാക്കിക്കൈയുന്നുണ്ടോ എന്നും ഭക്ഷണാവശിഷ്ടങ്ങൾ ശരിയായ സമയത്ത് നിക്ഷേപിക്കുന്നുണ്ടോ എന്നും mentors നിരീക്ഷിക്കണം. ഉച്ചക്കേഷണത്തിന് പിരിയുന്നു.

ഭക്ഷണത്തിന് ശേഷം മിച്ചമുണ്ടാകരുത്. ഭക്ഷണം പാശാക്കരുത്. വെള്ളം പാശാക്കരുത്.

പ്രവർത്തനം - 7

ഹരിത നിയമങ്ങൾ

ലക്ഷ്യം

1. മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിയമ ലംഘനങ്ങളെക്കു റിച്ച് കുട്ടികളിൽ ധാരണ വളർത്തൽ.
2. നിയമ ലംഘനങ്ങൾക്കെതിരെ പ്രതികരിക്കാൻ കുട്ടികളെ പ്രാപ്ത രാക്കൽ.

ഹരിത നിയമങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച ചെറിയ അവതരണം നടത്തണം. ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഹരിതക്കേരളം മിഷൻ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ള അനിമേഷൻ വീഡിയോകൾ പ്രദർശിപ്പിക്കുകയും ഹരിതക്കേരളം മലിന മാക്കുന്നവർക്കെതിരെ നമുക്ക് കൈകൊരക്കാം എന്ന കൈപ്പുസ്തകം കുട്ടികൾക്ക് വിതരണം ചെയ്യുകയും ചെയ്യണം. പ്രോജക്ടർ/ലാപ്ടോപ്പ്/ആൻഡ്രോഡ് ഫോൺുകൾ എന്നിവയിൽ ലഭ്യമായവ ഉപയോഗിച്ച് വീഡിയോ കാണിക്കാവുന്നതാണ്. കുട്ടികൾക്ക് കൈപ്പുസ്തകം ശുപ്പ് തിരിക്കൽ വായിക്കാൻ 30 മിനിട്ട് സമയം അനുവദിക്കണം. കൈപ്പുസ്തക ത്തിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്ന നിയമ ലംഘനങ്ങൾ എവിടെയെങ്കിലും ശൗഖ്യത്തിൽ പെട്ടിട്ടുള്ളവ കുട്ടികൾ ചർച്ച ചെയ്യുടെ. ഉച്ചയ്ക്ക് ശേഷം ഹൈൽഡ് വിസി റിന് പോകുന്നോൾ സമാനമായ നിയമലംഘനങ്ങൾ നിരീക്ഷിച്ച് രേഖപ്പെടുത്തി വരാൻ നിർദ്ദേശം നൽകണം.

പ്രവർത്തനം - 8

മാലിന്യ സംസ്കരണ അവസ്ഥാ പഠനം

ലക്ഷ്യം

1. വീടുകളിലും സ്ഥാപനങ്ങളിലും ഉപയോഗിക്കുന്ന മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപാധികളെക്കുറിച്ച് അറിവ് നേടൽ

- മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപാധികൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന രീതി പരി ചയപ്പേടൽ
- മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിയമലംഘനങ്ങൾ കണ്ടതല്ലോ പരിഹാരം തേടലും.

കൂദാംഗങ്ങളെ ശുപ്പുകളാക്കി പ്രാദേശിക നിരീക്ഷണത്തിന് അയയ്ക്കണം. വീടുകളിലും സ്ഥാപനങ്ങളിലും ഒരുക്കിയിട്ടുള്ള മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപാധികൾ, മാലിന്യങ്ങൾ കൂട്ടിക്കലർത്തൽ, കത്തികൾ, വലിച്ചെറിയൽ, പൊതുനിരത്തിലേയ്ക്കും ഓടകളിലേക്കും ഒഴുകി വിടൽ തുടങ്ങിയ നിയമലംഘനങ്ങൾ എന്നിവയാണ് നിരീക്ഷിച്ച് രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടത്. ഒരു മൺിക്കുർ സമയം ഇതിനായി നീക്കിവയ്ക്കാം. തിരിച്ചെത്തി ശുപ്പുകൾ തിരിത്തിരുന്ന് ശേവരിച്ച് വിവരങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്യണം. രണ്ടാം ദിവസം ഇത് സംബന്ധിച്ച് തയ്യാറാക്കേണ്ട വിവിധ അവതരണങ്ങൾക്ക് ചുമതല നിശ്ചയിക്കണം. ശുപ്പിലെ എല്ലാ അംഗങ്ങൾക്കും എന്തെങ്കിലും ചുമതല ഉണ്ടാവണം.

- മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപാധികൾ എന്താക്കു
- മാലിന്യസംസ്കരണ ഉപാധികൾ കൈകാര്യം ചെയ്തിരിക്കുന്ന രീതി
- മാലിന്യസംസ്കരണത്തിൽ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ട അപാകതകൾ
- മാലിന്യങ്ങൾ അശ്രദ്ധയോടെ കൈകാര്യം ചെയ്യൽ
- മാലിന്യം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിയമ ലംഘനങ്ങൾ ചുണ്ടിക്കാട്ടി തദ്ദേശസ്വയാംഭരണ അധ്യക്ഷ(ൻ)യ്ക്ക് കത്തെഴു തൽ തുടങ്ങിയ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ചുമതല നിശ്ചയിച്ച് പിരിയാം. അടുത്ത ദിവസം പഴയ തൃണികൾ കൊണ്ടുവരാൻ നിർദ്ദേശം നൽകണം.

ഫൈൽഡിലേക്ക് പോകുന്നതിന് മുമ്പുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ

- ആ പ്രദേശത്തെ ജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന രീതി നിരീക്ഷിക്കുകയും അവയെ ഡോക്യൂമെന്റ് ചെയ്യുക.
- ആ പ്രദേശത്ത് അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ എങ്ങനെ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു. നിരീക്ഷിക്കുക, ഡോക്യൂമെന്റ് ചെയ്യുക.
- മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപാധികൾ എന്താക്കുയെങ്ക് എന്ന് നിരീക്ഷിക്കുക. ഡോക്യൂമെന്റ് ചെയ്യുക.
- ഫൈൽഡിമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഒരു വ്യക്തിയിൽ നിന്നും മാലിന്യം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനെ പറ്റി വിവരങ്ങൾ ശേവരിക്കുക.(ശുപ്പിരേണ്ട് മാധ്യമ

ത്തിന് അനുഗ്രഹമാകുന്ന രൂപത്തിൽ).

5. മാലിന്യസംകരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ശ്രദ്ധയിൽ പെടുന്ന നിയമലംഘനങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തുക.(വലിച്ചറിയൽ, കത്തിക്കൽ, ഒഴുക്കിവിടൽ മുതലായവ).

മൈൽഡ് സന്ദർശനത്തിന് ശേഷം ക്യാമ്പിലേക്ക് തിരികെ വന്ന കുട്ടികൾ ശ്രദ്ധയിൽ ഇരിക്കുകയും അവർ ശേഖരിച്ച വിവരങ്ങൾ വിശകലനം ചെയ്യുകയും ഫോട്ടോക്കറിക്കുകയും ചെയ്യുക. ശേഷം അവർ തിരഞ്ഞെടുത്ത മാധ്യമത്തിലേക്ക് അവ മാറ്റുക. (മെണ്ണേഴ്സിംഗ് സഹായംകൂടി പ്രയോജനപ്പെടുത്താം).

മാധ്യമങ്ങൾ

1. ഹോട്ടോസ്യൂം അതിന്റെ അടിക്കുറിപ്പും.
2. വീഡിയോ ക്ലീപ്പിംഗ് കാണിക്കുക. ഒപ്പം വിശദീകരിക്കുക.
3. പവർപ്പോയിൽ പ്രസാരേഖൻ.
4. പത്രവാർത്ത തയ്യാറാക്കണം.
5. സന്ദർശന റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കൽ.

പ്രവർത്തനം - 9

കുപ്പയിലെ മാണിക്യം

ലക്ഷ്യം

1. പ്ലാസ്റ്റിക്കിനെക്കുറിച്ച് അവബോധം സൃഷ്ടിക്കൽ
  2. പുനരുപയോഗ ശീലം വളർത്തൽ
- പ്ലാസ്റ്റിക്കിനെക്കുറിച്ച് ചെറിയ അവതരണം.

പ്ലാസ്റ്റിക് ദ്രോഡ് - 1

പോളി എത്തിലിൻ ടെറിതാലേറ്റ് (PET)

- ബലമുള്ളത്
- സുതാര്യം
- കനത്ത ആധാതങ്ങളെ അതിജിവിക്കുന്നതും പെട്ടെന്ന് ഉടയാത്തതും
- ഒറ്റതവണ ഉപയോഗിക്കാൻ മാത്രം
- മിനറൽ വാട്ടർ കുപ്പികൾ, സോഫ്റ്റ് റൈംഗ്സ് കുപ്പികൾ, ഫ്രൂട്ട് ജ്യൂസ് കണ്ണഡയിനുകൾ, എന്നീ കുപ്പികൾ തുടങ്ങിയവ.

പ്ലാസ്റ്റിക് ശ്രേഡ് - 2

ചൈരെയൻസിറ്റി പോളി എത്തിലിൻ (HDPE)

- സുതാര്യത കുറവ്
- പെട്ടന് പൊട്ടുകയില്ല
- താപനിലയെ പ്രതിരോധിക്കാനുള്ള ശേഷി
- കീസിനിന്റെ ഏജന്റുകൾ, ഡിറ്റർജൻറുകൾ, സഹനരു വർദ്ധന വരുത്തുകൾ, തുടങ്ങിയവയുടെ കണ്ണയിനരുകൾ, ഓയിൽ കാൻ, കൂട്ടിവെള്ളുകാനുകൾ, പെപ്പുകൾ, പ്ലാസ്റ്റിക് ബാഗുകൾ, ഡിസ്ക് ലൈഡവുകൾ തുടങ്ങിയവ.

പ്ലാസ്റ്റിക് ശ്രേഡ് - 3

പോളി വിഭേദത്തോടു കൂടാതെ (PVC)

- വൈദ്യുതിയെ പ്രതിരോധിക്കുന്നു
- ബലമുള്ളത്
- എളുപ്പത്തിൽ രൂപം മാറ്റാം
- യൂറിൻ ബാഗ്, സിറിംബ്, സ്ലൈഡ് ബാഗ്, വാട്ടർ പെപ്പ്, മഴക്കോട്ടുകൾ, ഫ്ലൂക്കം ബോർഡുകൾ, കളിപ്പാട്ടങ്ങൾ, പെൻസിൽ ബോക്കംസ്, പേന, ടേബിൾ മാറ്റുകൾ, ജനറൽ പ്രൈമിമുകൾ, ഫർണിച്ചർ മുതലായവ.

പ്ലാസ്റ്റിക് ശ്രേഡ് - 4

ലോ യെൻസിറ്റി പോളി എത്തിലിൻ (LDPE)

- ബലമുള്ളത്
- വഴക്കമുണ്ട്
- അർഭ സുതാര്യം
- തെക്കുന്ന കുപ്പികൾ, ശൈത്യീകരിച്ച ഭക്ഷണം സുക്ഷിക്കുന്ന പാത്രങ്ങൾ, ഗാർഹിക മാലിന്യം ശേഖരിക്കുന്ന ബാഗുകൾ, ഭ്രാവ് ബാഗ് മുതലായവ.

പ്ലാസ്റ്റിക് ശ്രേഡ് - 5

പോളി പ്രോപ്പീലീൻ (PP)

- ദൃശ്യതയുണ്ട്
- ഫർണിച്ചറുകൾ, വാഹനത്തിന്റെ ഭാഗങ്ങൾ, ഭക്ഷണ പദാർത്ഥം, സുക്ഷിക്കുന്ന പാത്രങ്ങൾ, മരുന്ന് കുപ്പികൾ, കുപ്പിയുടെ അടപ്പുകൾ,

പാക്കേജിംഗുകൾ, കാർബോകൾ, ലബോറട്ടറി മെഡിക്കൽ ഉപകരണങ്ങൾ, സ്റ്റ്രോ പാക്കിംഗ് ടേപ്പ് മുതലായവ.

പ്ലാസ്റ്റിക് ശ്രേഡ് - 6

പോളി ഐസൈൻ (PS)

- നശിക്കില്ല
- സ്പുണ്ട്, ഡിസ്പോസിബിൾ ട്രേകൾ, കപ്പുകൾ, കളിപ്പംടങ്ങൾ, മുട്ട് സൃഷ്ടിക്കുന്ന കാർട്ടൺസ്, സി.ഡി., വീഡിയോ കേയ്സസ്, ഡി.വി.ഡി. കേയ്സുകൾ, ഫ്രെയിമുകൾ മുതലായവ

പ്ലാസ്റ്റിക് ശ്രേഡ് - 7

മറ്റൊരം പ്ലാസ്റ്റിക്കുകൾ

- ഓനിലിയികം റിസിനുകൾ ഒന്നിന് മുകളിൽ ഒന്നായി അടുക്കി നിർമ്മിക്കുക
- സി.ഡി., പാൽക്കൂപ്പി, പഴചുഠിരേഖ കൂപ്പി, നോഫ്റ്റ് ലൈംഗിരേഖ ബോട്ടിലുകൾ, ഇൻഫർ ഡിംഗ്സിരേഖ കൂപ്പികൾ, കാറിരേഖ പാർട്ടുകൾ, റീയുസബിൾ ബോട്ടിലുകൾ.

പ്ലാസ്റ്റിക്കുകൾ ഉപയോഗിക്കുന്നതിലുടെയും ഉപയോഗശേഷം വലിച്ചെറിയുകയോ കത്തിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നതിലുടെയും ഉണ്ടാകുന്ന പാരിസ്ഥിതിക -ആരോഗ്യ പ്രശ്നങ്ങൾ കൂടി സുചിപ്പിക്കണം. തുടർന്ന് മുല്യ വർദ്ധിത ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ, പ്ലാസ്റ്റിക്, പചയതുണി എന്നിവകൊണ്ട് നിർമ്മിച്ച കാണിക്കുക. പാഴ് വസ്തുക്കളെയി വലിച്ചെറിയുന്നവയിൽ നിന്ന് വിലപിടിപ്പുള്ള പല വസ്തുക്കളും ഉണ്ടാക്കാമെന്ന് മനസിലാക്കിക്കുന്നു.

രണ്ടാം ദിവസം

രാവിലെ 9.30 ന് ക്യാമ്പ് തുടങ്ങണം. രണ്ടാംദിനവും കൂട്ടികൾക്ക് പഴം/മാങ്ങ/ഔറഞ്ച്+മിംബായി നൽകണം. അവയുടെ തോട്/ തൊലി എന്നെനെ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു എന്ന mentors നിരീക്ഷിക്കണം.

പ്രവർത്തനം 10

ശുപ്പ് അവതരണങ്ങൾക്ക് തയ്യാറാടുകലെയും അവതരണങ്ങളും പാക്കശ്യം

- നിലവിലെ ജേവ അജേവ മാലിന്യ സംസ്കരണ രീതികൾ മനസിലാക്കുന്നു.

2. പരിസരം മലിനമാകുന്നതിന്റെ കാരണങ്ങൾ കണ്ടെത്തി പട്ടികപ്പെടുത്തുന്നു.
3. നിയമ ലംഘനങ്ങൾ പട്ടികപ്പെടുത്തുന്നു.

മൈൽഡ് വിസിറ്റിന്റെ ഭാഗമായി കണ്ടെത്തിയ വിവരങ്ങൾ വിവിധ മാധ്യമങ്ങളിലൂടെ കൃടികൾ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. നിയമ ലംഘനത്തിനേന്തി രേ തയ്യാറാക്കിയ നിവേദനങ്ങൾ അവതരിപ്പിച്ച് കൂട്ടുമാക്കുന്നു. സമാപന സമ്മേളനത്തിൽ വച്ച് ജനപ്രതിനിധികൾക്ക് കൈമാറാനായി അവ തയ്യാറാക്കി വയ്ക്കുന്നു.

പ്രവർത്തനം - 11

മാലിന്യത്തിൽ നിന്നുള്ള രോഗങ്ങൾ

ഉക്ഷ്യം

1. ജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ ശരിയായി സംസ്കരിക്കാതിരുന്നാൽ ഉണ്ടാകുന്ന പകർച്ച് വ്യാധികളെക്കുറിച്ച് അറിവ് നൽകൽ.
2. അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ അശാസ്ത്രയമായി കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിന്റെ ഫലമായി ഉണ്ടാകുന്ന പകർച്ചേതരവ്യാധികളെക്കുറിച്ച് അറിവ് നൽകൽ.

മാലിന്യങ്ങൾ ശരിയായി തരംതിരിക്കാതിരിക്കുകയും വലിച്ചുറിയുകയും കര്ത്തിക്കുകയും ഒഴുക്കി വിടുകയും ഒക്കെ ചെയ്യുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ഉണ്ടാകാൻ ഇടയുള്ള പകർച്ച്-പകർച്ചേതര വ്യാധികളെക്കുറിച്ച് ലാലു അവതരണം നടത്തുന്നു. പാട്ട്-കളികൾ എന്നിവ കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തി ഇട അവതരണം ആകർഷകമാക്കാം. കമകളുടെ രൂപത്തിലാക്കിയും അവതരിപ്പിക്കാം. ഇതിനായി ആരോഗ്യവകുപ്പ് ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ സഹായം തേടണം.

പ്രവർത്തനം 12

പുനരുപയോഗ സാധ്യതകൾ പരിശീലിക്കൽ

ഉക്ഷ്യം

1. അജൈവ പാഴ് വസ്തുകളുടെ പുനരുപയോഗ സാധ്യതകൾ മനസ്സിലാക്കുക.
2. അജൈവ വസ്തുകൾ വലിച്ചുറിഞ്ഞ് പ്രക്കൃതിയെ മലിനമാക്കുന്നത് തടയുക.

പാഴ് വസ്തുകളെല്ലാം നിന്ന് പ്രയോജനപ്രദമായ സാധനങ്ങൾ ഉണ്ടാ

കമിയെടുക്കുന്നതിന്റെ demonstration നടക്കണം. കൂട്ടികൾ കൊണ്ടുവന്ന പഴയ സാർ, തുണികൾ എന്നിവ ഉപയോഗിച്ച് എല്ലാ കൂട്ടികൾക്കും പെൻസിൽ ചെപ്പ് നൽകാൻ കഴിയണം. ഇതിനായി കൂടുംബവ്രൗഢി പ്രവർത്തകരെയും തയ്യൽ മെഷീനുകളും മുൻകൂട്ടി തയ്യാറാക്കി വയ്ക്കണം.

പ്രവർത്തനം 13

ഭാവി പ്രവർത്തന ആസൃതനാം

പാക്ഷ്യം

1. ബാലസഭാ അംഗങ്ങളെ വാർഡിന്റെ ശ്രീൻ അംബാസിയർമാരായി മാറ്റുക.
2. കൂട്ടികളിലൂടെ മുതിർന്നവരിലേയ്ക്ക് മാലിന്യ സംസ്കരണം സംബന്ധിച്ച് സന്ദേശം പകരുക.

കൂട്ടികളെ നേരത്തെയുള്ള 4 ശുപ്പുകളായി തിരിക്കുന്നു. ഓരോ ശുപ്പിലും ചുവടെ പറയുന്ന കാര്യങ്ങൾ ചർച്ചചെയ്ത് അവതരണത്തിന് തയ്യാറാവണം.

മാലിന്യം

മാലിന്യം ഉണ്ടായാൽ കുഴപ്പം

മാലിന്യം ഇല്ലാതായാൽ

മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജനത്തിൽ നമ്മുടെ പങ്ക്

ജലം

ജലം ഇല്ലാതായാൽ

ജലമുണ്ടാക്കിൽ

ജലസംരക്ഷണത്തിന്റെ ആവശ്യകതക

ജലസംരക്ഷണത്തിൽ നമ്മുടെ പങ്ക്.

ഹരിതനിയമങ്ങൾ

എത്തെല്ലാം തരം നിയമലംഘനങ്ങൾ.

അവ സുഷ്ഠിക്കുന്ന പാരിസ്ഥിതിക ആരോഗ്യ പ്രശ്നങ്ങൾ

കൂട്ടികൾക്ക് എങ്ങനെ ഇടപെടാം.

തുടർ പ്രവർത്തനങ്ങൾ

ക്യാമ്പിൾസ് തുടർപ്പവർത്തനമായി ആ വാർഡിൽ ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നടത്താൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഓരോ ശ്രൂപ്പിം അവ തരിപ്പിക്കണം. വാർഡിൾസ് ഹരിത അംബാസിസർമാരായി പ്രവർത്തികാൻ സയം ചുമതല ഏറ്റൊക്കുണ്ടാണ്. ബാലസഭാ കൂടിച്ചേരലുകളിൽ ഇതിൾസ് അവലോകനം നടത്തണം.

പ്രവർത്തനം 14

സമാപന സമ്മേളനവും നിവേദനം കൈമാറലും

ലക്ഷ്യം

1. കൂട്ടികളെ ഹരിത അംബാസിസർമാരാക്കേണ്ടതിൾസ് ആവശ്യകത ബോധ്യപ്പെട്ടുക.
2. കൂട്ടികളിലൂടെ മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പിലാ ക്കുക.
3. കൂട്ടികളുടെ അഭിപ്രായങ്ങളും ഇടപെടലുകളും പ്രാദേശിക ഭരണകുടം പരിഗണിക്കുന്ന സ്ഥിതി ഉണ്ടാക്കുക.

കൂട്ടികൾ തയ്യാറാക്കിയ റിപ്പോർട്ടുകളും നിവേദനങ്ങളും ജനപ്രതി നിയികളുടെ സാന്നിധ്യത്തിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. നിവേദനങ്ങൾ ജനപ്രതിനിധികൾക്ക് കൈമാറണം. ജനപ്രതിനിധികൾ അവയോട് പ്രതികരിച്ച് സംസാരിക്കും. തുടർന്ന് ഒരു പരിസ്ഥിതി ഗാനം പാടി ക്യാമ്പ് സമാപി പ്പിക്കാം.

വാർഡ് ക്യാമ്പ് കാര്യപരിപാടികൾ

ദിവസം

9.30 am - 10.00 am	: രജിസ്ട്രേഷൻ
10.00 am - 10.30 am	: ഉദ്ഘാടനം-മത്തുരുക്കൽ (പ്രവർത്തനം 1)
10.30 am - 10.45 am	: ജൈവ അജൈവ മാലിന്യം ഉണ്ടാക്കൽ(പ്രവർത്തനം 2)
10.45 am - 11.00 am	: ശൃംഗാരികക്കൽ(പ്രവർത്തനം 3)
11.00 am-11.15 am	: ഇടവേള
11.15 am-12.15 pm	: തരംതിരികക്കൽ(പ്രവർത്തനം 4)
12.15 pm-12.45 pm	: ഇറഞ്ഞ നൽകലും സംഘാലാപനവും (പ്രവർത്തനം 5)

12.45 pm- 01.15 pm	: ഭക്ഷണമാലിന്യും കുറയ്ക്കല്ലും കൈകാര്യം ചെയ്യലും (പ്രവർത്തനം 6)
01.15 pm-02.00 pm	: ഭക്ഷണം
02.00 pm-03.00 pm	: ഹരിതനിയമങ്ങൾ(പ്രവർത്തനം 7)
03.00 pm- 4.00 pm	: മാലിന്യസംസ്കരണം അവസ്ഥാ പഠനം (പ്രവർത്തനം)
04.00 pm-04.30 pm	: കുപ്പയിലെ മാണിക്യം (പ്രവർത്തനം 9)

രണ്ടാം ദിവസം

9.30am-10.30 am	: ശുപ്പ് അവതരണങ്ങൾക്ക് തയ്യാറെടുക്കലും അവ തരണങ്ങളും (പ്രവർത്തനം 10)
10.30 am-11.00 am	: മാലിന്യത്തിലെ രോഗങ്ങൾ(പ്രവർത്തനം 11)
11.00 am-11.15 am	: ഇടവേഴ്ച
11.15 am-01.15 pm	: പുനരുപയോഗ സാധ്യതകൾ പരിശീലിപ്പിക്കുക (പ്രവർത്തനം 12)
01.15 pm-02.00 pm	: ഭക്ഷണം
02.00 pm-03.00 pm	: ഭാവിപ്രവർത്തനം ആസൃതണം(പ്രവർത്തനം13)
03.00 pm- 03.30 pm	: സമാപന സമേളനവും നിവേദനം കൈമാറലും (പ്രവർത്തനം 14)

പരിസ്ഥിതി ഗാനങ്ങൾ

1. ശുചിത്വ സുരക്ഷ കേരള സ്വപ്നം(ക്യാമ്പ് റീതം)

താത്തതകിട, താത്തതകിട
തകിട തരികിട തോം..(2)
നാടാകെ മാലിന്യങ്ങള്
കുടിക്കുടി വരുമ്പോൾ
ഞാനോന്യുമരിഞ്ഞില്ലെന്നു
നടിച്ചു നടപ്പോരെ
നാടാകെ മുടിക്കുന്നി-
ചുണി നിർത്തുന്നില്ലോല്ല
നാടും കാലാവസ്ഥയുമാകെ
തകിടതലതിരിയും..
അയ്യോ തകിട തല തിരിയും..

മാലിന്യത്തിനുളവു കുറക്കുണ
 മാദ്യം നാമേല്ലാം
 പിനെയുമുള്ളത് തരംതിരിക്കുണ
 മൊട്ടും മടിയാതെ

മണ്ണിൽ കലരും മാലിന്യത്തെ
 കംപോസ്റ്റാക്കേണം
 വളമായ് മണ്ണിൽ ചേർത്തിട്ടുല്ല
 കൃഷിചെയ്തീടാലോ..
 കത്തിക്കരുതേ മാലിന്യം
 കത്തും നമ്മളുമതിനൊപ്പം..
 കത്തിക്കുന്നോൾ വയുവിലെങ്ങും
 കാർബൺ കൂടുമതാണല്ലോ
 കാലാവസ്ഥാ മാറ്റം തീർക്കും
 വില്ലൻ, നമ്മളതറിയേണം..
 വില്ലൻ, നമ്മളതറിയേണം..

2. ശൈലങ്ങൾ

മാറ്റുക നമ്മുടെ ശൈലങ്ങളെ
 മാറ്റുക ജീവിത ശൈലികളെ
 മാറ്റുക ജീവിത രീതികളെ
 മാറ്റുക ജീവിത ബോധത്തെ

മാലിന്യങ്ങൾ നാടെന്നാട്ടും
 ചിതറി ചീഞ്ഞു കിടക്കുന്നു.
 മാറ്റാ വ്യാധികൾ വ്യാപകമായി
 പെരുക്കി പെരുക്കി പടരുന്നു

മാറ്റങ്ങൾക്കൊരു നാടികുറിക്കാൻ
 ഇനിയും വൈകിപ്പോരയെന്നാൽ
 മനുഷ്യരാശിയ്ക്കിനിയൊരു തലമുറ
 കോലം കൈട്ടാരു ജമങ്ങൾ

ഭാസുരമായോരു ഭാവിതക്കായ്
എരു പൂതു രീതി ചമയ്ക്കേണം
വിഷമയമായോരാഹാരങ്ങൾ
വേണ്ടനോതണമിനിയെന്നും

ജീവിതമെന്നത് രോഗം പേരി
നരകക്കുഴിയിൽ തീർക്കരുതേ
ആസവിച്ചു വളരുക വേണം
തണ്ഠലമരമായിത്തീരേണം

3. ധന്യത

ധന്യമീ ജനം മലർച്ചുടിതെത്തെയ്യാനു
നടുനന്നയ്ക്കാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ
നടുനന്നച്ചു വളർത്തി അതിലോരു
പുവിരിയിക്കുവാനൊക്കുമെങ്കിൽ
പിന്നെയാ പുവിരെ ചാരതുനിന്നിൽ
സന്ധം നുകരുവാനൊരുക്കുമെങ്കിൽ
പുവിരെ സൗരം പോലെയി ലോകത്ത്
നമകൾ മാത്രം പരതുമെങ്കിൽ (3)

4. മണ്ണും ജീവിതവും

എൻ്റെ മണ്ണെൻ്റെ മണ്ണെൻ്റെ മണ്ണ്
എൻ പ്രാണനള്ളിപ്പിടിച്ച മണ്ണ്
ഞാനെന്ന സംഭവം പാരിനാരങ്ങത്
വന്നുദിക്കാനിടം തന്ന മണ്ണ്
എൻ്റെ വേരോടിയമണ്ണ്, എൻ്റെ ചില്ലകൾ
കുമ്പിതെതാഴുതു നിവർന്ന മണ്ണ്
വിണ്ണിനു നേരെയായ് ഞാനെൻ്റെ ദീപ്തമാം
പുവുകൾ പൊകിപ്പിടിച്ച മണ്ണ്
പിന്നെയാ പുവിനിതളുകൾ വാടി-
കരിഞ്ഞു ശെട്ടട്ടു പതിച്ച മണ്ണ്
ഞാൻ തന്ന നാല്ലകരിഞ്ഞു പൊടിഞ്ഞി-
ഞതുർന്നു ലയിച്ചു ചേരേണ്ട മണ്ണ്
എൻ്റെ മണ്ണെൻ്റെ മണ്ണെൻ്റെ മണ്ണ്

എൻ്റെ ഉടയവനായ മൺ
 വിണ്ണിഞ്ഞേ നേർക്കു ഞാൻ കൈനീട്ടി വാങ്ങിയ
 ബെട്ടവും വർണ്ണവും ചുടുമെല്ലാം
 ഇ മണ്ണിനായി ഞാൻ നൽകുമല്ലോ
 ഇ മണ്ണിലേക്കു ഞാൻ പകരുമല്ലോ
 എൻ്റെ മണ്ണിന്റെ മണ്ണിന്റെ മൺ
 എൻ്റെ ഉടയവനായ മൺ
 എൻ്റെ മണ്ണിന്റെ മണ്ണിന്റെ മൺ
 എൻ പ്രാണനള്ളിപ്പിടിച്ച മൺ

5. മുകിൽ

ഒരു മുകിലിന്തെ പാടിയലഞ്ഞതു
 മാനം കണ്ണില്ലാ
 അതുമഴതുകി തിരികെ പോയതു
 അലകളിഞ്ഞില്ലാ ഇ
 കറുകപ്പുള്ളുകളില്ലാതെ-ഇ
 ചെറുമലർമൊട്ടുകളില്ലാതെ -ഇ
 നൃത്രേൻ പറവകളില്ലാതെ

6. മൺ

സുക്ഷിച്ചു നോക്കുക നീങ്ങളീമണ്ണിൽ
 നാനാ തരത്തിൽ നിരങ്ങൾ
 പച്ചയും നീലയും മഞ്ഞയും കാവിയും
 ചോപ്പും കറുപ്പും വെളുപ്പും
 ഇ മണ്ണു കാണിയ്ക്കു വയ്ക്കുന്ന പുക്കൾക്കു-
 മുണ്ടാം അനേകം നിരങ്ങൾ
 ഇ മണ്ണുപെറ്റ മനുഷ്യർക്കുമാവിയം
 നാനാതരത്തിൽ നിരങ്ങൾ
 എകിലും പുവുകൾ പുവുകൾ
 മണ്ണിതു മണ്ണ്
 മനുഷ്യൻ, മനുഷ്യൻ
 എത്തൊരു കാലത്തുമീഡാരേകത്രം
 മറകാതിരിക്കണം നമൾ

7. പുലർകാലത്താരാണോ പമ്മിപ്പുമ്മിപോകണ്ട്..

പുലർകാലത്താരാണോ പമ്മിപ്പുമ്മിപോകണ്ട്..
അതിയാൾ കയ്യിൽ കണ്ണോ പ്ലാസ്റ്റിക്കിൾസ്റ്റൈ പൊതിക്കേട്ട്
അതിനുള്ളിൽ കുത്തിനിറച്ചിട്ടുള്ളതു മുഴുവൻ പിശകാൺ
പിശകാൺ പിശകാൺ..പിശകാ പിശകാ പിശകാ
മല്ലിൽ ചെന്ന മല്ലാക്കേണ പച്ചക്കരിയുടെ തോലിയും കോരലും
മീനിൻ മുള്ളും ബാക്കിച്ചോറും കൂട്ടിക്കുഴച്ചു വഷളാക്കി
പ്ലാസ്റ്റിക്കിൾസ്റ്റൈ സഞ്ചിയിലിട്ടുവോരാണാരാണാറിയാവോ...
അവരാണെന്നോ മണ്ഡഗാർ ..തിത്തിരു തിരുത്തിരു മണ്ഡഗാർ
കൊല്ലം നൃറു കഴിഞ്ഞാലും മല്ലാവാത്ത പ്ലാസ്റ്റിക്കിൽ
നാളെ നാലു നാളിനുള്ളിൽ മല്ലായ്ത്തിരും മാലിന്യം
കൂടിക്കലെൻ്തുന മണ്ഡത്തരം നാടിനും വേണ്ട നമുക്കും വേണ്ട
മാലിന്യങ്ങൾ തരാം തിരിക്കു കൂട്ടുകാരെ നാടാരെ
തരം തിരിച്ചാൽ മാലിന്യത്തിൻ പ്രശ്നം പാതിയുമൊഴിവായിവായി.